

LITERATURA INFANTIL I JUVENIL

Una mica de llum sobre l'opressió a l'Afganistan

ANDREU SOTORRA

Mercè Rivas Torres, *Els somnis de la Nassima*. Traducció de Xavier Carrasco. Col·lecció *El Corsari*. Editorial La Galera. Barcelona, 2000. A partir de 14 anys.

Fa uns dies que em va arribar un manifest per signar contra la situació de les dones a l'Afganistan i a favor dels drets humans. I aquesta novel·la ha coincidit en el temps. Parlem, doncs, d'una novel·la document (que també n'hi ha d'haver) i que es deixa portar més pel relat del testimoni que no pas per les claus internes que se li exigeixen a una novel·la. Cosa comprensible si tenim en compte que la seva autora és una periodista que va tenir

L'avantatge i l'encert de la periodista i escriptora Mercè Rivas és no exagerar el to del relat. És a dir, de limitar allò que en un altre cas es confondria amb literatura i acabaria sent aiguabarreig. A *Els somnis de la Nassima* el pare vol enviar la mare i la filla a fora perquè té un permís per anar a vendre catifes al Pakistan i pensa enviar-les embolicades en catifes dins el camió de transport. Només aquesta opció força el lector -l'adult i l'adolescent- a pensar en les conseqüències del fanatisme.

Per tant, la descripció de la vestimenta de les dones afganeses, del *burka*, el vel espès amb una reixeta per veure-hi i respirar; dels costums forçats de no poder fer reunions a casa ni assistir a les d'altres famílies; del càstig i la flagel·lació pressionada pels talibans, que obliga el marit a actuar contra la seva dona, malgrat la seva descripció, converteix la novel·la-document en una denúncia dels fets i un crit a favor dels drets humans, com el manifest al qual em referia tot just començar.

Una descripció, això sí, que detecta la visió de l'estranger: paisatge, ambient, olors, fauna, sensacions, etcètera, etcètera. Visió del visitant que s'ho explica i que ho explica també a lectors estrangers. Perquè, en el fons, el document només interessa els estrangers.

HISTÒRIES PARAL·LELES

Els somnis de Nassima no cau en el pamflet. En tot cas cau a eixamplar el relat cap a històries paral·leles que surten dels protagonistes: històries personals de veïns castigats pels talibans. I tampoc no cau excessivament en l'heroisme. Seran Nassima i el fill d'una família amb qui per pacte entre els pares s'haurà de casar que obren una petita excletxa de llum en un cunyat de la família, un taliban, que renuncia a formar part del moviment i que fuig al Pakistan. L'autora renuncia, doncs, a fer creure que a l'Afganistan només les dones són les principals víctimes de la situació dels talibans. Més aviat ha escrit *Els somnis de Nassima* per demostrar que la segrestada és tota la població, que, fora dels quatre instal·lats en el poder, viu resignadament el que li ha tocat perquè no té cap altra sortida.

Guido Van Genechten, *Quico*. Traducció de Núria Font. Editorial Cruïlla. Barcelona, 2000. A partir de 5 anys.

Pepa Guardiola, *Els ulls de la Nereida*. Il·lustracions de Manuel Ortega. Col·lecció *Tucan*. Edebé. Barcelona, 2000. A partir de 9 anys.

Armando Boix, *Aprent de mariner*. Traducció d'Elisenda Vergés. Il·lustracions de Jordi Vila. Col·lecció *Periscopi*. Edebé. Barcelona, 2000. A partir de 12 anys.

Les orelles del conill Quico, protagonista d'aquest conte, eren diferents entre si i també de les dels altres conills del seu entorn. En lloc d'aguantar-se-li totes dues amunt, una se li doblegava. Després de diversos intents de solució tendrament còmics, l'orella caiguda es posa de moda entre la comunitat de conills.

La filla d'un biòleg considera que l'illa de Tabarca on va a viure amb el seu pare és tan remenuda que amb un no res la tindrà coneguda i avorrida. No obstant, el primer contacte amb terra ja és inesperat, com un presagi del que hi trobarà. Les il·lustracions defineixen un personatge en constant descoberta.

El protagonista sempre havia volgut ser mariner i s'escapa de casa i vagareja pels molls del port de Barcelona, tot esperant l'oportunitat de poder embarcar en una goleta. La seva intenció és viatjar fins al golf de Guinea, on un oncle seu que té una balandra es dedica al comerç.

És un llibre amb intenció: prendre com a base un tema rabiosament actual i fer-lo accessible als lectors a través de la novel·la

L'oportunitat de fer diversos viatges pel Pròxim Orient i el Sud-est Asiàtic.

La *Nassima* té deu anys i viu a l'Afganistan, a Kabul. Treballa en un obrador familiar de catifes i tapissos. Però, des que van entrar els talibans al poder, les noies tenen prohibit d'anar a l'escola. Per això la *Nassima* es troba ben aviat segrestada de la seva vida. La *Nassima* no sap llegir i el seu somni, gràcies als contes que li explica el pare, és fer de mestra en una escola gran i neta descoberta a la televisió.

LLIBRE AMB INTENCIÓ

El document novel·lat de Mercè Rivas explica amb detall tot el que hi ha al voltant de la situació opressora de l'Afganistan. És, doncs, un llibre d'aquells que porten intenció: prendre com a base un tema rabiosament actual i fer-lo accessible als lectors adolescents a través de la novella.

Òrbites vitalistes

JOSEP CÁLVEZ

GÒMIC

Daniel Torres, *Rocco Vargas. El bosque oscuro*. Norma Editorial. Barcelona, 2000.

Les historietes de Rocco Vargas sempre han assumit explícitament la seva condició de ficció i per això han lluit un suggeridor espai de segones lectures omplert de referències a la cultura popular. A poc a poc, i a mesura que la sèrie avançava, el plaer de jugar a recrear vells codis en nous escenaris es va impregnar progressivament de nostàlgia, com si l'autor recorregués una espiral que el conduïa cap a un nucli original creatiu. Era un viatge cap al vèrtex central de un determinat tipus d'història, d'evasió, de gran difusió i grans encerts estilístics i narratius, però que pertany irreversiblement al passat. Aquesta tendència reduïa les capacitats de la seva pròpia creació, limitant a la perfecció la temàtica de la referència narrativa i el grafisme a un formalisme brillant però cada cop més rigid i fred. Ara bé, a *El bosque oscuro* la nau de Rocco Vargas sembla que ha escapat d'aquesta orbita parany per convertir la suau melangia en proposta vitalista. Més enllà de l'argument, de la

DANIEL TORRES

seva trama i arquitectura d'intrigues al voltant del món de la informàtica, aquest àlbum és una aposta vitalista que s'evidencia en l'actitud dels seus personatges, lliures de convencionalismes i practicants d'un hedonisme sincer i natural, en el seu grafisme més obert i en

els seus colors càlids. Daniel Torres converteix així la melangia en constant renaixement mitjançant el plaer de crear, d'acceptar la riquesa del desordre, d'explicitar la voluntat de riure i jugar i de l'avançament de la complicitat del lector.